

У. Б. АНДРУСІВ

Уляна Богданівна Андрусів, кандидат юридичних наук, доцент Львівського державного університету внутрішніх справ

ПРАВОВИЙ СТАТУС ОРГАНІЗАЦІЙ МОВЛЕННЯ

У цивілістичній науці суб'єктом права прийнято вважати особу (фізичну особу, організацію, інше соціальне утворення), що може бути носієм суб'єктивних цивільних прав та обов'язків та, відповідно, виступати учасником цивільних правовідносин. Серед кола цих учасників вагоме місце посідають суб'єкти права інтелектуальної власності. Легальне визначення окресленого терміна регламентоване ст. 421 Цивільного кодексу України. Так, суб'єктами права інтелектуальної власності є творець (творці) об'єкта права інтелектуальної власності (автор, виконавець, винахідник тощо) та інші особи, яким належать особисті немайнові та/або майнові права інтелектуальної власності відповідно до ЦКУ, іншого закону або договору. Зі змісту вказаної норми випливає, що дефініція терміна подана через зазначення окремих груп осіб, які визнаються творцями, та характеристики прав, якими вони наділені. При цьому «творцем» слід вважати особу, творчою працею якої створюється результат інтелектуальної, творчої діяльності. Помилковою, на нашу думку, є позиція фахівців, які вважають, що творцями об'єктів права інтелектуальної власності не можуть бути юридичні особи¹. Наочним прикладом юридичних осіб-творців є організації мовлення, які беззаперечно є творцями створюваного ними інформаційного контенту.

Виходячи з наведеного, дефініцію терміна «суб'єкт права інтелектуальної власності» можна сформулювати наступним чином: творець (фізична або юридична особа) об'єкта права інтелектуальної власності та інші особи, яким належать немайнові та майнові права у сфері інтелектуальної власності.

До сфери правового впливу права інтелектуальної власності належить діяльність, що здійснюють організації мовлення, потреба в охороні яких зумовлена значними фінансовими та організаційно-технічними затратами при створенні та розповсюдженні інформаційного контенту.

Зауважимо, що із практичної точки зору усіх носіїв виключних суміжних прав поділяють на дві групи – первинні та похідні².

Первинним суб'єктом є організація мовлення, власними зусиллями якої створено передачу. При визначенні такого суб'єкта підлягає застосуванню презумпція належності суб'єктивних прав телерадіоорганізації, найменування (позивні, логотип) якої зазначено під час трансляції програми.

Відзначимо, що серед цивілістів висловлювалась думка, що юридичні особи можуть бути лише похідними суб'єктами³. Сумнівною видається й висунута М. В. Гордоном концепція первісного авторського права юридичної особи, яке виникає у тих випадках, коли конкретні автори не можуть бути точно визначені⁴. Вважаємо, що така позиція є хибною, оскільки право суб'єкта є похідним, якщо воно раніше належало іншому суб'єктові, а організації мовлення у випадку створення власного інформаційного контенту не присвоюють чіє-небудь авторство.

До другої групи належать правонаступники первинних суб'єктів, якими можуть бути особи, які набули майнових прав відповідно до договору у порядку, передбаченому главою 75 ЦК. При цьому утрудненим на практиці є виявлення усього ланцюга передачі прав на використання програм (передач) при неодноразовому правонаступництві та значною кількістю вторинних правоволодільців.

Виходячи з приписів ст. 1 Закону України «Про авторське право і суміжні права», термін «організація мовлення» поширюється на дві категорії суб'єктів: організації ефірного та кабельного мовлення. На наше глибоке переконання, наведене положення варто доповнити організаціями, що мовлять у глобальній мережі Інтернет та інших видах телекомунікаційних мереж у випадку розповсюдження ними власного інформаційного продукту.

У ролі цих суб'єктів можуть виступати особи, які мають офіційне місцезнаходження на території України та здійснюють трансляцію за допомогою передавачів, розташованих на території України.

Організацією ефірного мовлення слід вважати телерадіоорганізацію, що здійснює публічне сповіщення радіо- чи телевізійних передач і програм мовлення (як власного виробництва, так і виробництва інших організацій) шляхом передачі в ефір за допомогою радіохвиль (а також лазерних променів, гамма-променів тощо) у будь-якому частотному діапазоні (у тому числі й з використанням супутників). Організація кабельного мовлення – це телерадіоорганізація, що здійснює публічне сповіщення радіо- чи телевізійних передач і програм мовлення (як власного виробництва, так і виробництва інших організацій) шляхом передачі на віддаль сигналу за допомогою того чи іншого виду наземного, підземного чи підводного кабелю (провідникового, оптоволоконного чи іншого виду).

Відповідно до Закону України «Про телебачення і радіомовлення» телерадіоорганізацією є зареєстрована у встановленому законодавством порядку юридична особа, яка на підставі виданої Нацрадою ліцензії

на мовлення створює або комплектує та/чи пакує телерадіопрограми і/або передачі та розповсюджує їх за допомогою технічних засобів мовлення.

Закон України «Про телебачення і радіомовлення», на відміну від Цивільного кодексу та Закону України «Про авторське право і суміжні права», оперує терміном «телерадіоорганізація», який є синонімом терміна «організація мовлення». Окрім того, у вказаному нормативному акті згадується такий суб'єкт як мовник. При з'ясуванні сутності діяльності цього суб'єкта, вбачається, що він тлумачиться аналогічно до терміна «телерадіоорганізація», за винятком певних уточнень, які не містять суттєвого смислового навантаження. Тотожність цих категорій також впливає із дослідження самого тексту Закону: в одних статтях для позначення суб'єкта суміжних прав вживається термін «телерадіоорганізація», а в інших – «мовник». Для усунення різнотлумачень та з метою єдиного позначення суб'єкта інформаційної діяльності, який наділений виключними правами на програми (передачі), вбачаємо доцільним внести відповідні корективи у ст. 1 Закону України «Про телебачення і радіомовлення»: іменувати суб'єкта інформаційної діяльності як організація мовлення; замінити у тексті терміни «мовник», «телерадіоорганізація» на «організація мовлення» та вилучити відповідні визначення.

Із наведених нормативних дефініцій спробуємо виокремити основні ознаки, які характеризують організацію мовлення:

- досліджувані суб'єкти наділені статусом юридичної особи. На нашу думку, законодавець суттєво зву- жує коло осіб, які можуть здійснювати мовлення та відповідно визнаватися суб'єктами виключних прав на програму (передачу). При цьому варто пригадати приписи ст. 2 Європейської конвенції про транскордонне телебачення, у якій регламентовано, що телемовник – фізична чи юридична особа, яка несе редакційну від- повідальність за складання телевізійних програмних послуг, призначених для прийому, який здійснює гро- мадськість, і яка транслює їх сама, чи для якої їх передає третя сторона в повному обсязі й без змін⁵.

Як бачимо з наведеного визначення, на відміну від українського законодавства європейське право допускає, що телемовником може виступати не лише юридична, а й фізична особа. Зауважимо, що такої ж думки дотримуються деякі науковці⁶ та законодавці ближнього зарубіжжя⁷. Нам також імпонує ця позиція, тому вбачаємо доцільним у законодавчих положеннях розширити коло суб'єктів, які спроможні набувати виключних прав на програми (передачі), за рахунок фізичних осіб-підприємців;

- з положень ст. 1 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» впливає, що організація мов- лення є суб'єктом інформаційної діяльності, якому притаманні риси аудіовізуального ЗМІ;

- окреслені суб'єкти суміжних прав повинні розповсюджувати телевізійні чи радіопрограми та переда- чі шляхом трансляції та ретрансляції. Особи, які лише створюють інформаційний продукт для подальшої трансляції мовником, до прикладу, студії-виробники, не розглядаються як організації мовлення;

- трансляції та ретрансляції мають бути спрямовані на приймання споживачами;

- організації мовлення повинні здійснювати публічне сповіщення програм, у тому числі власного виробництва. Організація, які лише ретранслюють «чужі» програми (провайдери програмної послуги) – виключні права не надаються;

- ознакою, яка не знайшла належного закріплення на законодавчому рівні є те, що організація мовлен- ня повинна брати на себе ініціативу і нести правову та редакційну відповідальність за створення, монтаж, зміст програм (передач), час їх виходу в ефір та правомірність трансляції. Варто зауважити, що на 22 сесії Постійного комітету з авторського права і суміжних прав ВОІВ, яка мала місце з 15 по 22 червня 2011 р., досягнуто згоди щодо обов'язковості включення до дефініції терміна «організація ефірного мовлення та організація кабельного мовлення» окресленої ознаки⁸. На наше глибоке переконання, цей критерій має знай- ти відображення у національному законодавстві, шляхом викладення ч. 6 ст. 6 Закону України «Про телеба- чення і радіомовлення» у новій редакції.

Зважаючи на викладене, вважаємо, що визначення, окреслене в ст. 1 Закону України «Про телебачення і радіомовлення», потребує доопрацювання, зокрема: організація мовлення – це суб'єкт господарювання (юридична особа або фізична особа-підприємець), який на підставі виданої Нацрадою ліцензії на мовлення створює (комплектую та/або пакує) програми (передачі) та розповсюджує їх у відкритому або кодованому вигляді відповідно до сітки мовлення або каталогу програм за допомогою технічних засобів мовлення шля- хом трансляції/ретрансляції для приймання їх споживачами.

Окрім того, варто звернути увагу на ту обставину, що законодавець при визначенні терміну «організа- ція ефірного мовлення» посилається на технологічні платформи дистрибуції мовного контенту, що, на наш погляд, є не зовсім правильно, оскільки з розвитком новітніх технологій, поряд з традиційними платформа- ми (супутниковими, кабельними, наземними частотами), трансляція може здійснюватись через мобільні пристрої, Інтернет, що безумовно не відобразилось у законодавстві. Тому вважаємо доцільним зайняти тех- нологічний нейтралітет, що позбавляє необхідності вказівки на платформи, за допомогою яких програми можуть бути доведені до загального відома. Закріплення у законодавстві технологічно нейтральних визна- чень забезпечить охорону не лише організаціям мовлення, які здійснюють мовлення за допомогою тради- ційних платформ та мереж, а й легальним суб'єктам інформаційної діяльності, які функціонують у рамках нових засобів комунікації або платформ. З огляду на це, посилення на способи розповсюдження слід вилу- чити із законодавчих положень.

Заснування телерадіоорганізації здійснюється за волевиявленням правомочної юридичної особи або громадянина України. Однак не всі суб'єкти господарювання можуть бути засновниками організацій мов-

лення. Обмеження у реалізації цього права торкається іноземних юридичних і фізичних осіб та апатридів. Однак, обмеження участі нерезидентів при заснуванні телекомпанії не позбавляє їх можливості безперешкодно ставати її співвласниками. Частина 3 ст. 12 Закону України «Про телебачення і радіомовлення» є відомою нормою та не врегульовує питання участі іноземних юридичних та фізичних осіб у статутному капіталі організації мовлення, що призводить до появи компаній із стовідсотковими іноземними інвестиціями.

Для усунення цієї правової колізії необхідно внести зміни до згаданої норми, чітко розмежувавши статус власників, засновників та учасників організацій мовлення, які є іноземними суб'єктами господарювання, та встановивши максимальний розмір їх частки у статутному капіталі (до прикладу, щонайбільше 50 %).

Порядок легалізації організації мовлення, як суб'єкта господарської діяльності, регламентований Законом України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців». У Законі України «Про телебачення і радіомовлення» зазначено, що телерадіоорганізації після отримання ліцензії на мовлення зобов'язані зареєструватись як суб'єкт інформаційної діяльності. Відомості про таку спеціальну реєстрацію вносяться до Державного реєстру телерадіоорганізацій України, що ведеється Нацрадою.

Станом на 31 грудня 2013 р. до Держреєстру внесено дані про 1636 телерадіоорганізацій та суб'єктів інформаційної діяльності, а саме: 1572 телерадіомовних організацій та провайдерів програмної послуги, 71 суб'єктів інформаційної діяльності⁹.

На наше глибоке переконання, реєстрація організацій мовлення та провайдерів програмної послуги, як суб'єктів інформаційної діяльності є недоцільною, оскільки створює зайві перешкоди для здійснення діяльності цими суб'єктами. Ці суб'єкти і так набувають спеціального статусу при здійсненні ними інформаційної діяльності. Щодо ведення реєстру, то відомості до нього можуть вноситись автоматично при видачі відповідної ліцензії.

Як впливає з диспозиції ст. 11 Закону України «Про телебачення і радіомовлення», структуру національного телерадіомовлення становлять: державні (НТК, НРК) та комунальні телерадіоорганізації (засновані органами місцевого самоврядування за участі територіальних громад), система Суспільного телебачення і радіомовлення України, приватні, незалежно від способу розповсюдження програм, громадські та інші телерадіоорганізації, засновані відповідно до вимог законодавства України. Однак доводиться констатувати, що фактично функціонують лише державні та приватні (комерційні) мовники.

Вважаємо, що національну телерадіомовну систему слід диференціювати на два сегменти: суспільний та приватний. З огляду на це, приписи спеціального закону, які містять згадку про державні організації, варто вилучити, коли буде впроваджено Суспільне телебачення і радіомовлення.

Залежно від територіального покриття розрізняють загальнонаціональні, регіональні, місцеві та закордонні категорії мовлення, канали мовлення або багатоканальні телемережі. Так, сьогодні у сфері телевізійного мовлення працює 30 загальнонаціональних та 76 регіональних канали, а в радіомовній сфері – 15 загальнонаціональних та 57 регіональних.

Окрім того, організації мовлення доцільно структурувати за такими ознаками: способом розповсюдження (ефірні, кабельні, супутникові, мережеві); формою власності (державні, приватні, комунальні); метою створення (комерційні, неприбуткові).

Зауважимо, що сама по собі реєстрація не є достатньою підставою для здійснення діяльності, пов'язаної зі створенням та розповсюдженням програм (передач). Законне право розпочати мовлення організація мовлення набуває лише з моменту отримання ліцензії, яка є основним інструментом державного регулювання у сфері телебачення і радіомовлення.

Варто зауважити, що види діяльності, пов'язані з технічним обслуговуванням і експлуатацією телекомунікаційних мереж, мереж ефірного теле- та радіомовлення, проводового радіомовлення та телемереж ліцензуються у порядку, встановленому Законом України «Про телекомунікації». Таке відокремлення механізмів ліцензування мовлення, провайдерів програмної послуги від ліцензування діяльності з надання телекомунікаційних послуг обумовлено заборонаю подвійного ліцензування.

У зв'язку з обмеженістю частотного спектру, який використовується для потреб ефірного мовлення, мовники повинні отримати дозвіл на використання радіочастотного ресурсу України. Правові, організаційні та економічні засади його використання регламентуються Законами України «Про радіочастотний ресурс України», «Про телекомунікації», Планом використання радіочастотного ресурсу України та Державною програмою впровадження цифрового телерадіомовлення.

Зауважимо, що можливість та умови користування окресленим природним ресурсом визначаються висновком органу частотного планування, після отримання якого Нацрада оголошує конкурс на отримання ліцензії на мовлення. У відповідності до ст.31 Закону України «Про радіочастотний ресурс України», користування радіочастотним ресурсом України телерадіоорганізаціями та провайдерами програмної послуги для потреб телебачення і радіомовлення здійснюється на підставі ліцензії на мовлення та не потребує ліцензії на користування радіочастотним ресурсом України.

Заслугує нашої уваги також питання наявності творчого начала у діяльності організацій мовлення. Етимологія терміна «творчість» означає «створювати щось нове»¹⁰. У літературі цю категорію тлумачать як «розумову діяльність, що призводить до отримання якісно нового результату, який відрізняється своєю неповторністю та оригінальністю»¹¹. Усі результати творчості – прояви діяльності людського розуму, який спроможний створювати ідеальні образи.

Отже, під творчістю слід розуміти цілеспрямовану діяльність творця, яка породжує створення якісно нових, оригінальних духовних або матеріальних цінностей.

Хоча творча діяльність є вищим проявом інтелектуальної власності, однак такий критерій як творчість є оціночним. З огляду на це, нам імпонує позиція цивілістів, які переконані у тому, що неможливо вивести умови, при яких можна буде визначити, що твір носить творчий характер¹².

Значимість творчості знаходить свої прояви всюди. Незважаючи на це, питання про віднесення діяльності організацій мовлення до творчої викликає полеміку серед науковців. Так, думки фахівців з цього приводу розділились на два діаметрально протилежні табори. Найпоширенішою є точка зору, у відповідності до якої організації мовлення здійснюють лише виробничо-технічну діяльність, тобто повністю заперечується творчий характер¹³. З іншого боку, цивілісти стверджують, що організації телерадіомовлення докладають творчих зусиль при виробництві програм та передач. О. М. Боярчук для обґрунтування своєї позиції взагалі порівнює телебачення з новим видом мистецтва, якому завжди притаманна творчість¹⁴.

Дозволимо собі не погодитись з наведеними судженнями загалом. На наше глибоке переконання, не варто безапеляційно стверджувати, що діяльність окреслених суб'єктів суміжних прав слід розглядати як творчу або як таку, що має суто організаційно-технічний характер. Вважаємо, що у цьому випадку доцільно зважати на особу-творця інформаційного продукту. У випадку, коли організації мовлення у процесі своєї діяльності створюють програми (передачі), призначені для публічного сповіщення, така діяльність безперечно пов'язана з творчістю, хоча при цьому вагома роль відведена технічним засобам. Тобто прояв творчого характеру можливий при створенні інформаційного продукту. Однак, при здійсненні виключно технічного процесу – трансляції (ретрансляції) контенту як власного виробництва, так і створеного іншими суб'єктами інформаційної діяльності, йтиметься лише про технічний характер діяльності.

Результати проведеного автором дослідження дають всі підстави для наступних висновків:

– при визначенні первинного суб'єкта інтелектуальної власності, яким виступає організація мовлення, слід застосовувати презумпцію належності суб'єктивних прав організації мовлення, найменування якої зазначено під час трансляції передачі;

– доведено тотожність категорій: «телерадіоорганізація», «організація мовлення», «мовник»;

– запропоновано внести зміни до ст. 1 Закону України «Про телебачення і радіомовлення»: іменувати суб'єкта інформаційної діяльності – організація мовлення; викласти у новій редакції дефініцію цього суб'єкта; замінити у тексті нормативного акту терміни «мовник», «телерадіоорганізація» на «організація мовлення» та вилучити відповідні визначення;

– доцільно розширити коло осіб, які можуть визнаватися суб'єктами виключних прав на програму (передачу), за рахунок фізичних осіб-підприємців;

– термін «організація мовлення» слід доповнити організаціями, що здійснюють мовлення у мережі Інтернет та інших видах телекомунікаційних мереж у випадку розповсюдження ними власного інформаційного продукту;

– недоцільно здійснювати реєстрацію організацій мовлення, як суб'єктів інформаційної діяльності;

– діяльність організацій мовлення слід розглядати як творчу або як таку, що носить виключно організаційно-технічний характер. Прояв творчого характеру можливий при створенні організацією мовлення інформаційного продукту, а при трансляції (ретрансляції) програм (передач) йдеться лише про технічний характер діяльності.

¹ *Мироненко Н.* Поняття суб'єктів права інтелектуальної власності та критерії їх класифікації / *Наталія Мироненко // Теорія і практика інтелектуальної власності.* – 2009. – № 2. – С. 11–24. – С. 12; *Право інтелектуальної власності: Академічний курс : підручник для студ. вищих навч. закладів / [Орлюк О. П., Андросчук Г. О., Бутнік-Сіверський О. Б. та ін.] ; за ред. О. П. Орлюк, О. Д. Святоцького.* – К. : Видавничий Дім «Ін Юре», 2007. – 696 с. – С. 73.

² *Коссак В. М.* Право інтелектуальної власності / *В. М. Коссак, І. Є. Якубівський.* – К. : Істина, 2007. – 208 с. – С. 18.

³ *Антимонов Б. С.* Авторское право: Курс советского гражданского права / *Б. С. Антимонов, Е. А. Флейшиц.* – М. : Гос. изд-во юрид. лит., 1957. – 278 с. – С. 76.

⁴ *Гордон М. В.* Советское авторское право / *М. В. Гордон.* – М. : Гос. изд-во юрид. лит., 1955. – 232 с. – С. 50.

⁵ Європейська конвенція про транскордонне телебачення від 05 травня 1989 р. № ETS(132) // Офіційний вісник України. – 2010. – № 11. – Ст. 562.

⁶ *Албегонов З. Х.* Гражданско-правовая защита прав организаций эфирного и кабельного вещания на сообщения в эфир или по кабелю по новому российскому гражданскому законодательству : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 «Гражданское право; предпринимательское право; семейное право; международное частное право» / *З. Х. Албегонов.* – М., 2011. – 20 с. – С. 10.

⁷ О вещании : Закон Грузии от 23 декабря 2004 г. № 780-вс [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://media.parlament.org.ua/zd/>; Кодекс телевидения и радио Республики Молдова : Закон Республики Молдова от 27 июля 2006 г. № 260-XVI [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.it-moldova.md/ru/ikt-moldova/40-legislation-and-ict/296-tv-radio-kodex>

⁸ Elements for a Draft Treaty on the Protection of Broadcasting Organizations [Electronic resource] / Standing Committee on Copyright and Related Rights. – 22th Session. Geneva, June 15 to 24, 2011. – Mode of access : http://www.wipo.int/meetings/en/doc_details.jsp?doc_id=169321

⁹ Звіт Національної ради України з питань телебачення і радіомовлення за 2013 рік [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.nrada.gov.ua>

¹⁰ *Богдан І.* Поняття «творчість» як категорія трудового права / *Ірина Богдан // Юридична Україна.* – 2012. – № 5. – С. 61–68. – С. 63.

¹¹ Цивільне право : підручник : у 2 т. / [Борисова В. І. (кер. авт. кол.), Баранова Л. М., Бегова Т. І. та ін.] ; за ред. В. І. Борисової, І. В. Спасибо-Фатеевої, В. Л. Яроцького. – Х. : Право, 2011–2011. – Т. 1. – 2011. – 656 с. – С. 533.

¹² Інтелектуальна власність: об'єкти, право, бухоблік, оподаткування, контроль, відповідальність, ліцензійне/неліцензійне ПЗ / [Іванченко А., Свіриденко А., Саміло Н., Уварова О., Петрушина В.]. – Х. : Фактор, 2008. – 256 с. – С. 12.

¹³ Сергеев А. П. Право интеллектуальной собственности в Российской Федерации : [учебник] / Сергеев А. П. – [2-е изд., перераб. и доп.]. – М. : ТК Велби, 2004. – 752 с. – С. 353.

¹⁴ Боярчук О. М. Цивільно-правова охорона суміжних прав в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право» / О. М. Боярчук. – К., 2002. – 19 с. – С. 9.

Резюме

Андрусів У. Б. Правовий статус організацій мовлення.

У цій роботі автором підданий теоретичному аналізу статус організацій мовлення, зокрема досліджуються їхні базові засади, понятійно-категоріальний апарат. Висвітлюється питання наявності творчого начала у діяльності цих суб'єктів суміжних прав. Наводяться конкретні рекомендації заповнення існуючих законодавчих прогалів в досліджуваній сфері правовідносин.

Ключові слова: організація мовлення, правовий статус, дефініція, правова охорона.

Резюме

Андрусів У. Б. Правовой статус организаций вещания.

В этой работе автором подвергнут теоретическому анализу статус организаций вещания, в частности исследуются их базовые принципы, понятийно-категориальный аппарат. Освещается вопрос наличия творческого начала в деятельности этих субъектов смежных прав. Приводятся конкретные рекомендации заполнения существующих законодательных пробелов в исследуемой сфере правоотношений.

Ключевые слова: организация вещания, правовой статус, дефиниция, правовая охрана.

Summary

Andrusiv U. The legal status of broadcasting organizations.

In this paper the status of broadcasting organizations has been subjected to theoretical analysis by the author, in particular conceptual and categorical apparatus, features specific to broadcasters have been examined. The availability of creativity in the activities of these related rights entities has been highlighted. Specific recommendations on filling existing gaps in the legislative field of legal study have been given.

Key words: broadcasting organization, legal status, definition, legal protection.

УДК 347.7

І. І. ВАЩИНЕЦЬ

Іван Іванович Ващинець, кандидат юридичних наук, адвокат, доцент Київського університету права НАН України

ЩОДО ПРАВОВОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ РОЗМІЩЕННЯ ОБ'ЄКТІВ АВТОРСЬКОГО ПРАВА В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

Розміщення об'єктів авторського права в мережі Інтернет є сьогодні надзвичайно поширеним явищем. У мережі користувачі можуть отримати доступ до різних творів, які підлягають охороні авторським правом. Певна частина цих творів розміщується з порушенням авторських прав.

Незважаючи на те, що вітчизняне правове регулювання використання об'єктів авторського права у цифровій формі має порівняно невелику історію, судова практика стосовно захисту порушених авторських прав на такі твори вже сформувалася. Разом із тим, поки що важко говорити про її послідовність у питанні кваліфікації дій щодо розміщення творів в Інтернеті. Причому відмінності у підходах інколи існують навіть на рівні законодавчих актів і роз'яснень судів вищих інстанцій. Очевидно, що це негативно впливає на рівень охорони прав суб'єктів авторських правовідносин. Ця стаття є спробою дати правову кваліфікацію розміщенню об'єктів авторського права в мережі Інтернет на основі аналізу чинного законодавства та існуючої судової практики.

Загалом у розміщенні будь-якого об'єкта, в тому числі й об'єкта авторського права, в мережі Інтернет можна виділити два етапи – завантаження цифрової копії об'єкта в пам'ять комп'ютера та надання доступу до цієї копії необмежену колу осіб. За умови виконання зазначених дій користувач має можливість доступу та ознайомлення з об'єктом шляхом завантаження цифрової копії останнього на власний комп'ютер, що можна розглядати як, власне, мету розміщення твору в Інтернеті. Слід підкреслити, що особа, яка розміщує той чи інший твір у мережі, створює умови для ознайомлення з твором користувачем внаслідок його активних дій.